

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

LVK Lietuvos
verslo
konfederacija

LIETUVOS
DARBDAVIŲ
KONFEDERACIJA

LIETUVOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS KONFEDERACIJA

2026 m. gegužės 6 d.

Originalas siunčiamas nebus

Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos ir inovacijų komitetui

El. p.: priim@lrs.lt

ekonkt@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

El. p.: bfk@lrs.lt

Dėl dalinio dyzelino akcizo grąžinimo mechanizmo

Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija ir asociacija „Investors' Forum“ (toliau – Organizacijos), atstovaudamos Lietuvos verslo bendruomenei, teikia siūlymą įtvirtinti dalinio dyzelino akcizo grąžinimo mechanizmą Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme. **Šio siūlymo tikslas – sukurti įstatyminį pagrindą daliniam dyzelino akcizo grąžinimui, kuris leis sugrąžinti į Lietuvos biudžetą prarastus dyzeliną vartojančių tarptautinius vežimus vykdančių vežėjų sumokamų mokesčių srautus, tuo pačiu atkurti Lietuvos transporto ir logistikos sektoriaus konkurencingumą regione ir leis surinkti papildomų lėšų į valstybės biudžetą. Visa tai yra svarbu atsižvelgus į šiuo metu besivystančią degalų kainų krizę.**

Lietuvos energetikos agentūros duomenimis, nuo 2025 metų tarp Baltijos šalių ir Lenkijos didžiausias akcizas dyzelinui yra Lietuvoje. Dėl mokestinės politikos susidariusių degalų kainų skirtumų su kaimyninėmis šalimis:

- beveik visas tranzitinis krovininis transportas degalų įsigijimą, o tuo pačiu ir mokesčių, perkant degalus, mokėjimą perkėlė į kaimynines šalis. Kaimyninėse šalyse yra įsigijami degalai, jose sumokami su tuo susiję mokesčiai, o transporto priemonės ir toliau naudojami Lietuvos keliais bei išmeta su tuo susijusį CO₂;
- dyzelino pardavimai 2025 m. Lietuvoje sumažėjo daugiau kaip 15 proc. 2025 metais Lietuvoje nebuvo parduota apie 220 – 300 milijonų litrų dyzelino lyginant su 2024 metais;

- sumažėjus dyzelino įsigijimams Lietuvoje, tiesiogiai nukentėjo su tuo susijęs žemės ūkis, gaminantis žaliavas Lietuvos biodegalų gamybai, bei biodegalų pardavimai Lietuvoje.

Susiklosčiusi situacija rodo poreikį taikyti priemones, kurios leistų susigrąžinti mokesčius, mokamus vežėjų pilant degalus, ir su tuo susijusį dyzelino įsigijimą į Lietuvą.

Atsižvelgdami į šias aplinkybes, taip pat į didėjantį neapibrėžtumą pasaulinėse energijos rinkose, Organizacijos ne kartą Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos bei Biudžeto ir finansų komitetuose pristatė būtinybę Lietuvoje įtvirtinti dalinio akcizo grąžinimo mechanizmą, kuris būtų ilgalaikė priemonė, užtikrinanti pajamų į Lietuvos biudžetą surinkimą bei Lietuvos mokesčių sistemos konkurencingumą, kartu sudarant galimybę šiuo įrankiu operatyviai reaguoti į degalų kainų augimo krizes. Atliktais skaičiavimais, dėl prarasto dyzelino įsigijimo Lietuvoje kiekių 2025 metais Lietuvoje nebuvo surinkta apie 90,2 – 123,5 mln. Eur pajamų į biudžetą.

Pabrėžtina, kad dėl Europos Sąjungos vidaus rinkos taisyklių, siūloma dalinio akcizo grąžinimo schema galėtų pasinaudoti ir vežėjai, vykdančys veiklą vietinėje rinkoje (t.y. schema būtų taikoma ir tiems vežėjams, dėl kurių nekyla dyzelino vartojimo „nutekėjimo“ rizika). Organizacijų siūlymu, minėtą riziką turėtų minimizuoti siūlomos dalinio akcizo grąžinimo schemas taikymo sąlygos, kad minėta schema galėtų būti panaudota tik N3 klasės transporto priemonėms, kurios praktikoje yra orientuotos į tarptautinius vežimus, o pati įmonė privalo turėti Bendrijos licenciją tarptautiniam krovinių vežimui. Tai turėtų užtikrinti, kad schemas *neto* fiskalinis efektas išliktų teigiamas.

Kitų ES valstybių patirtis rodo, kad dalinio akcizo grąžinimo mechanizmas yra efektyvi ir patikrinta priemonė, leidžianti operatyviai reaguoti į rinkos svyravimus, mažinti konkurencinius iškreipimus ir stabilizuoti surenkamų mokesčių už perkamus degalus apimtį šalyje ir nukreipti surinktus mokesčius tikslinėms kompensacijoms pažeidžiamų vartotojų grupėms. Šį mechanizmą Europoje taiko Prancūzija, Belgija, Italija, Kroatija, Slovėnija, Ispanija, Vengrija, Jungtinė Karalystė, Norvegija, Šveicarija.

Dalinis dyzelino akcizo grąžinimo mechanizmas galėtų būti taikomas Lietuvoje analogišku pagrindu, kuris jau veikia 10-tyje Europos šalių. Pagrindinis šio mechanizmo principas – Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme būtų nustatytos pagrindinės dalinio akcizo grąžinimo mechanizmo nuostatos, įskaitant aiškiai apibrėžtą subjektų ratą, kam jis būtų taikomas, o Vyriausybė bei jos įgaliota institucija, turint įstatyminį pagrindą, galėtų lanksčiai reaguoti į esamą situaciją, nustatant konkrečią grąžintiną akcizo dalį bei šio mechanizmo taikymo laikotarpį bei tvarką.

Praktikoje dalinio akcizo grąžinimo mechanizmas, detalizuotas įstatyminiais teisės aktais, galėtų veikti taip:

- degalai įsigijami Lietuvoje veikiančiose degalinėse;
- pagal nustatytus kriterijus identifikuojami tinkami subjektai ir transporto priemonės;
- remiantis degalų įsigijimo dokumentais automatiškai apskaičiuojama grąžintina akcizo dalis;
- grąžinimas vykdomas per VMI administruojamą sistemą, užtikrinant duomenų kryžminę patikrą.

Suprantame, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė šiuo metu sprendžia skubius klausimus, susijusius su laikinų priemonių stabilizuoti degalų kainų augimą nustatymu, ir manome, kad būtent Seimas turi galimybę inicijuoti ilgalaikius, sisteminius sprendimus, užtikrinančius Lietuvos ekonomikos konkurencingumą regioniniu ir tarptautiniu mastu. Ypač įvertinant, kad norint, kad akcizo dalinio grąžinimo schema įsigaliotų jau kitais metais ir papildytų 2027 metų biudžetą bei įvertinant, kad šios schemos įgyvendinimui reikia mažiausiai 3-4 mėnesių, įstatyminiai pakeitimai turėtų būti padaryti, nelaukiant Seimo rudens sesijos.

Todėl kviečiame ir prašome Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų bei Biudžeto ir finansų komitetų įvertinti kartu su šiuo raštu teikiamą siūlymą dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo pakeitimo įtvirtinant dalinio dyzelinui akcizo grąžinimo mechanizmą ir pritarus šiai iniciatyvai inicijuoti su tuo susijusį teisėkūros procesą.

Taip pat, siekiant neiškraipyti rinkos sąlygų ir nuosekliai skatinti krovinių bei keleivių vežimą mažiau taršiu geležinkelių transportu, siūlytume papildomai įvertinti galimybę numatyti tarifų kompensavimo arba infrastruktūros finansavimo didesnes priemones, leisiančias sumažinti infrastruktūros tarifo dydžius ir tuo būdu išlaikyti krovinių bei keleivių vežimą geležinkeliais konkurencingais.

Pagarbiai

Asociacija „Investors‘ Forum“

Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija

Lietuvos pramonininkų konfederacija

Lietuvos darbdavių konfederacija

Lietuvos verslo konfederacija

PRIDEDAMA:

1. Akcizų įstatymo pakeitimo projektas ir jo lydimieji dokumentai (lyginamasis variantas ir aiškinamasis raštas).